

AUTORKA: KLAUDIA WARYSZAK-LUBAŚ

TEMAT: WĘDRUJĄCE ZWYCZAJE ŚWIĄTECZNE

PRZEDMIOT: ZAJĘCIA ŚWIETLICOWE, ZAJĘCIA POZALEKCYJNE

CZAS: 45 minut GRUPA WIEKOWA/KLASA: IV

CEL LEKCJI. PO TEJ LEKCJI UCZNIOWIE I UCZENNICE DOWIADUJĄ SIĘ:

- Jakie zwyczaje świąteczne przywędrowały do Polski;
- Które ze zwyczajów mają podłoże religijne, a które kulturowe;
- Jakie święta zimowe obchodzone są w różnych religiach.

OCENIANIE KSZTAŁTUJĄCE – PO TEJ LEKCJI UCZNIOWIE I UCZENNICE:

- Poznają zwyczaje świąteczne w różnych krajach;
- Dowiedzą się, skąd pochodzą zwyczaje świąteczne, które obchodzone są w tracie Świąt Bożego Narodzenia w Polsce.

METODY, FORMY, ŚRODKI DYDAKTYCZNE WYKORZYSTYWANE PODCZAS ZAJĘĆ:

- Praca w parach;
- Dyskusja;
- Plansze z rysunkami lub wydrukowane kolorowe zdjęcia: choinka, Święty Mikołaj, jemioła, kartka świąteczna, karp oraz inne znajdujące się w [załączniku nr 1](#);
- Komputer z dostępem do Internetu, głośniki.

ZAŁĄCZNIKI:

- Załącznik nr 1: Karta pracy do wycięcia i rozdania dzieciom;
- Załącznik nr 2: Opisy zwyczajów świątecznych wraz z krajami ich pochodzenia.

ŹRÓDŁA:

- Opisy zwyczajów świątecznych, <https://www.skyscanner.pl/wiadomosci/inspiracje/skad-sie-wziely-tradycje-bozonarodzeniowe-w-polsce> [dostęp: 15.09.2019];
- Czerwone Gitary, *Jeden dzień w roku*, <https://www.youtube.com/watch?v=XWRRK-ws2Sk> [dostęp: 15.09.2019].

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

OPIS PRZEBIEGU ZAJĘĆ

UWAGI METODYCZNE

UWAGI TEMATYCZNE

WPROWADZENIE

Zajęcia rozpoczynamy włączeniem utworu muzycznego Czerwonych Gitar – *Jeden dzień w roku*. Słuchamy wspólnie pierwszej zwrotki oraz refrenu i delikatnie wyciszamy muzykę na tym etapie. Następnie pytamy dzieci, z czym kojarzy im się ta piosenka. Gdy padnie odpowiedź, że ta piosenka kojarzy się ze Świętami Bożego Narodzenia, przedstawiamy uczestnikom i uczestniczkom zajęć temat lekcji, który brzmi: Wędrujące zwyczaje świąteczne. Tutaj możemy dopytać, czy uczniowie i uczennice domyślają się, co to może znaczyć.

5 minut

Warto zadbać o to, żeby lekcja odbyła się w okresie okołoświątecznym.

Możemy włączyć dowolny utwór muzyczny kojarzący się ze świętami.

Pytamy uczniów i uczennice, jakie znają zwyczaje świąteczne i czy wiedzą, z jakich krajów one pochodzą. Po krótkiej wymianie zdań rozdajemy załącznik nr 1, czyli wydrukowane i wycięte zwyczaje świąteczne oraz nazwy państw. Zadaniem dzieci jest dobranie się w pary i dopasowanie odpowiedniego kraju do danego zwyczaju.

6 minut

Sprawdzamy z całą klasą, jak uczniowie i uczennice wykonali to ćwiczenie. Przy każdym zwyczaju zatrzymujemy się na chwilę i wspólnie go omawiamy. Informacje na temat danego zwyczaju znajdują się w załączniku nr 2.

14 minut

Podczas omawiania zwyczajów świątecznych przyklepamy na tablicy planszę lub zdjęcie atrybutu danego zwyczaju.

Zachęcamy uczniów i uczennice do dyskusji, zadając im pytania:

12 minut

- Jaki zwyczaj udało Wam się odgadnąć jako pierwszy?;
- Jaki zwyczaj według Was był najtrudniejszy do odgadnięcia?;
- Czy spodziewaliście się, że niektóre zwyczaje pochodzą z krajów blisko nas, a niektóre z krajów oddalonych od Polski?;
- Jak myślicie, w jaki sposób te zwyczaje przywędrowały do naszego kraju?;
- Czy różnorodność zwyczajów, które obecnie mamy w Polsce, jest wystarczająca? Chcielibyście, aby migrowały do nas nowe zwyczaje?;
- Jaki zwyczaj moglibyście wysłać w wędrowkę do innych państw? Który mógłby spodobać się najbardziej mieszkańcom innych krajów?

PODSUMOWANIE

Podsumowując lekcję, zwracamy uwagę na kwestie migracji różnych zwyczajów świątecznych. Tłumaczymy, że pomimo tego iż na świecie mamy wiele różnych kultur i religii, nasze zwyczaje są różne, czasami do siebie podobne, innym razem odmienne o 180 stopni. W wielu wypadkach uzupełniają się i przenikają. Podobnie jest z innymi świętami, chociażby z obchodzeniem własnych urodzin czy celebracją zaślubin. Różnorodność jest pozytywnym aspektem migracji, ponieważ dzięki nim możemy poznać obyczaje i tradycje osób z innego kraju czy nawet miasta.

Na koniec zajęć możemy poprosić dzieci o podzielenie się z całą klasą swoimi refleksjami:

- Czego się nauczyłem/nauczyłam na dzisiejszej lekcji?;
- Co mnie najbardziej zaskoczyło podczas dzisiejszych zajęć?

8 minut

NOTATKI

KARTA PRACY. ZAŁĄCZNIK DRUKUJEMY I WYCINAMY. ROZDAJEMY JEDEN EGZEMPLARZ NA PARĘ

ŚWIĘTY MIKOŁAJ	TURCJA
UBIERANIE CHOINKI	NIEMCY
CAŁOWANIE SIĘ POD JEMIOŁĄ	WIELKA BRYTANIA
WYSYŁANIE KARTEK Z ŻYCZENIAMI	WIELKA BRYTANIA
KARP NA WIGILIJNYM STOLE	POLSKA
RENIFER	LAPONIA
OZDABIANIE DOMÓW LAMPKAMI	STANY ZJEDNOCZONE

ŚWIĘTY MIKOŁAJ	TURCJA
UBIERANIE CHOINKI	NIEMCY
CAŁOWANIE SIĘ POD JEMIOŁĄ	WIELKA BRYTANIA
WYSYŁANIE KARTEK Z ŻYCZENIAMI	WIELKA BRYTANIA
KARP NA WIGILIJNYM STOLE	POLSKA
RENIFER	LAPONIA
OZDABIANIE DOMÓW LAMPKAMI	STANY ZJEDNOCZONE

OPISY ZWYCZAJÓW ŚWIĄTECZNYCH WRAZ Z KRAJAMI ICH POCHODZENIA

ŚWIĘTY MIKOŁAJ – TURCJA

Pochodzi z terenów współczesnej Turcji, a dokładnie z Miry. Był biskupem pochodzącym z zamożnej rodziny. Słynął ze swojej szczodrości. Mikołaj z Miry jest uważany również za jednego z pierwszych pomysłodawców stypendiów dla ubogiej młodzieży.

UBIERANIE CHOINKI – NIEMCY

Dekorowanie drzew pojawiało się już w czasach starożytnych, jednak zwyczaj ubierania choinki w Wigilię i stawiania jej w domu przyszedł do nas z Niemiec. Został ukształtowany w Alzacji w XV i XVI. W XIX wieku był już znany nawet w Polsce. Natomiast dopiero po I Wojnie Światowej choinka na stałe zadomowiła się w naszym kraju. Pierwsze drzewka przyozdabiano naturalnymi rzeczami, takimi jak jabłka, pierniki czy orzechy.

CAŁOWANIE SIĘ POD JEMIOŁĄ – WIELKA BRYTANIA

Zwyczaj dawania sobie buziaków pod jemiolą przyleciał do nas z Wielkiej Brytanii. Zgodnie z wierzeniami celtyckimi, miało to zapewniać urodzaj oraz chronić przed złymi duchami. Pod jej gałązkami całują się zarówno zakochani, jak i osoby, które mają pomiędzy sobą jakieś niesnaski. Akurat w zimie jemiola kwitnie w pełni. Buziaki pod jemiolą, przywieszaną najczęściej nad drzwiami wejściowymi lub nad świątecznym stołem, dają sobie zarówno zakochani, jak i osoby skonfliktowane. Zimą, kiedy jemiola w pełni kwitnie, jej właściwości lecznicze są najsilniejsze. Wyciąg z tej rośliny może np. obniżać ciśnienie.

WYSYŁANIE KARTEK Z ŻYCZENIAMI – WIELKA BRYTANIA

Idea wysyłania kartek świątecznych została zainicjowana w Londynie w 1843 roku. Jej inicjatorem był sir Henry Cole. Chciał on znaleźć rozwiązanie, dzięki któremu mógłby w jak najprostszy sposób złożyć życzenia dużej liczbie osób. Życzenia na pierwotnych kartkach sir Henry'ego brzmiały: Wesołych Świąt i szczęśliwego Nowego Roku dla Ciebie. Pomysł bardzo się spodobał i powędrował do innych krajów.

KARP NA WIGILIJNYM STOLE – POLSKA

Karp spożywany podczas Wigilii to polski zwyczaj, który ma dość krótką tradycję, ponieważ sięga PRL-u. Karp dostał się na polskie stoły wigilijne z powodu trudności z dostępnością jedzenia po wojnie. Dodatkowo Hilary Minc, ówczesny minister przemysłu i handlu, nakazał rozbudowywać stawy hodowlane. W tamtym czasie praktycznie niemożliwością było dostanie jakiegokolwiek ryby morskiej. Sklepowe półki były puste, a karp pojawiał się w sklepach przed świętami.

RENIFER – LAPONIA

Renifer to jeden z pomocników i atrybutów Świętego Mikołaja. Bez reniferów Mikołaj nie mógłby obdarować wszystkich dzieci na świecie w jedną noc. Zaprzęg Świętego Mikołaja mieszka w Laponii, która znajduje się na terytorium Finlandii, Norwegii, Szwecji i Rosji. Jednak główne miasto Laponii – Rovaniemi – znajduje się w Finlandii. Laponia jest uznawana za krainę Świętego Mikołaja.

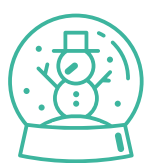

OZDABIANIE DOMÓW LAMPKAMI – STANY ZJEDNOCZONE

Zwyczaj dekorowania domu lampkami elektrycznymi w Polsce dopiero raczkuje, natomiast w Stanach Zjednoczonych osiągnął imponujące rozmiary i dla wielu stanowi niedościgniony wzór. Przystrajanie domów światełkami często jest też elementem rywalizacji pomiędzy sąsiadami.

Redakcja merytoryczna:

Sylwia Antonowicz, Joanna Gus

Redakcja językowa:

Tomasz Dalasiński, Aleksandra Szwagrzyk-Dalasińska

Projekt graficzny i skład:

Dorota Kraft

Wydawca:

Fundacja Emic, ul. Podgórna 50/2

87-100 Toruń,

www.emic.com.pl

FUNDACJA
EMIC

WOJEWODA
KUJAWSKO-POMORSKI

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ AZYLU,
MIGRACJI I INTEGRACJI

PROJEKT "MASZ PRAWO WIEDZIEĆ" WSPÓLFINANSOWANY
Z PROGRAMU KRAJOWEGO FUNDUSZU AZYLU, MIGRACJI I INTEGRACJI

Scenariusz powstał w ramach projektu "Wielokulturowa Grupa 2.0" współfinansowanego z dotacji Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz projektu "Masz Prawo Wiedzieć" współfinansowanego z dotacji Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji.
